

ЖАВОҲИРДАН ҲАМ ЮКСАК

Қабул қилинган «Соғлом авлод» давлат дастури ва унинг устувор олати йўналишида ҳам балоғат ёшига етган қизларимизни мактабдаёқ оилавий ҳаётга руҳан, жисмонан ва тиббий тайёрлашни йўлга қўйиш, махсус қўлланмалар яратиш кераклиги таъкидлаб ўтилди.

Кори Нисий номидаги Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти бўлим мудир, психология фанлари номзоди, доцент Мухаббат Расулова билан бўлган суҳбатимиз айнан балоғат ёшидаги қизлар ва уларни оилавий ҳаётга тайёрлаш ҳақида бўлди.

— Халқимизда «Гул ўсса — элнинг кўрки, киз ўсса — элнинг кўрки!» деган мақол бор. Мақол қизларнинг нафосатга қиёс қилиниши билангина эмас, миллатнинг келажаги қўл жихатдан уларга боғлиқлиги билан пурхикматдир. Шунинг учун ҳам қизлар тарбиясида элимизда алоҳида аҳамият берилди.

Қизларнинг қадам босиб, атак-чечак юраболоши, сиз уни балоғат пиллапоилари сари етаклайсиз. У ўлғайиши сари унга меҳрингиз ҳам, талаб ва масъулият ҳам ошиб бораверади.

Унинг ўйинқароқ йиллари ортда қолиб, балоғат даври бошланиши билан кўпларининг хонадонингизга ўзгача назар ташлаш бошлаганини сезасиз. Қизи бор оила билан кўплар қизиқади. Бўлмасамчи, «Қизлик уй қарвонсарой», дейди доно халқимиз. Қизлик хонадонлар фойлилиги, саранжом-сарилитлиги билан ажралиб туради. Ҳадемай совчи кутиб...

Лекин қизингиз оилавий ҳаётга тайёрми? — деган ўринли савол туғилади. Ҳозир эса қизларнинг психологик тайёриги хусусида фикрлашайлик.

Рухият (психология) илмида бу даврни «ўтиш даври», «кескин ўзгариш даври», «бурилиш даври» деб атайдилар. Бу даврда қизингиз ҳам жисмонан, ҳам руҳан жуда тез ривожланади. Анча аввал шакллана бошлаган феъл-атвори, дунёқароши, ҳулқи, ахлоқ-одоби айнан шу даврда муқим қарор топади.

Бизнинг сезиларимиз, идрок, тасаввур, фикр, ҳис-туйғу, интилишларимиз ва шунга ўхшаш ҳолатлар рухият (психика) деб юритилади. Қизлар рухиятининг ривожланиши ва камол топишида балоғат даври муқим босқич ҳисобланади. Худди мана шу даврда уларнинг ақли, воқеликни тушуниб етиш қобилияти шаклланади. Оламга ҳам, одамга ҳам қизиқишлари кескин ўзгаради.

Қизлар рухиятида айнан шу даврда қўпгина бекарорлик белгилари намойиш бўла боради: сабасиз қайғидайлари ўзгаради, улар ўз кечинмаларидан қийналадилар. Аксарият қизларга катталар уларни тушунаётгандаке тулолади. Сал нарсани ўзига олади-ган, гоҳ серзарда, гоҳ ўта уятчан, гоҳ шаддоқ, гоҳ бийрон бўлиб қоладилар. Бу табиий. Рухиятларида қарама-қаршилиқ кучайган, «бололик» билан «қатталиқ» ўйғунашиб кетган давр — айни балоғатга етиш, «ўтиш» даври бўлади.

Ойлада ва мактабда ҳам қизларга нисбатан муо-

Соғ-саломат фарзанднинг дунёга келишида биринчи навбатда оила масъулдир. Шунинг учун ҳам ёшлар оғида соғлом турмуш тарзи ва соғлом авлод тушунчаларини чуқур шакллантириш, уларнинг саломатлигини, ёшларнинг бир-бирига тиббий ва жисмоний жиҳатдан мослигини ўрганишга диққат-эътиборни кўчатириш фақат икки ёшнинг шахсий ишгина бўлиб қолмай, балки бу бутун жамият ҳаёти манфаатлари билан алоқадордир. Шу боис ҳам ана шу масала-лар мажмуаси Президентимиз томонидан соғлом авлод етиштиришдаги иккинчи устувор йўналиш сифатида таъкидланди. Республика «Ойла» илмий-амалий маркази директори ўринбосари, педагогика фанлари номзоди Даврон ҲОЛИҚОВ ёшлар оғида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, йигит-қизларни оилавий ҳаётга, турмуш муаммоларини ечишга тайёрлаш ҳақида қуйидагиларни баён этди:

— Балоғатга етган ҳар бир йигит ва киз оила, турмуш нима эканлигини чуқур англаб етмоғи керак. Улар жинсий ҳаётдаги гигиеник ва тарбия масалаларидан бохабар бўлишлари соғлом авлоднинг туғилишида ҳам муқим аҳамият касб этади. Ҳар бир йигит-киз қайси бир касб-

хунар эгаси бўлиб етишишидан қатъи назар, келгусида оила қуриб, бахтли ҳаёт қуришга интилади. Оиланинг келгусида муштахкам бўлиши ёшларнинг ўзбек миллатига мос ҳулқи, инсонларга бўлган муносабати, поклиги, тўғрилиги, шарм-ҳаёси, ифрати, одоб-ахлоқи, меҳнатсеварлиги, жамоатчилик ўртасида ўзини тутатилиши ҳамда

ҳатдан ҳаётга тўғри йўллаш демакдир. Ойладаги носоғлом муҳит оила аъзоларининг ўз бурч ва вазифаларини чуқур, тулақонли анламасликлари билан, уларни билмасликлари билан келиб чиқади. Бу, айниқса, ёшлар ўртасида қўп учрайдиган ҳолат. Йилдан-йилга кўпайиб бораётган ажралишларга жинсий ва маънавий тарбиянинг му-

ли қилиб тарбиялаш ҳақидаги тушунчани, албатта синдириш керак.

Жисмоний ривожланиш ва жинсий етилиш одам организмнинг ривожланишидаги бир бутун ҳаётий жараён ҳисобланади. Жинсий етилиш ва жисмоний ривожланиш жараёнида тананинг мутаносиблишуви бўлиб бериб қолган эркак ва аёлнинг ташқи қиёфаси билан бирга, улар организмнинг тўлиқ шаклланиши бўлиб бериб.

Усиб келатган ёш авлоднинг саломатлигини сақлаш, уларни ҳар томонлама камол топтириш, ёшлар оғида зарарли одатлардан воз кечиш, чекиш, спиртли ичимликлар ичишдан, гивандлик ва кашандаликка ўрганиб қолишдан сақлаш ўқитучилар, ота-оналар, тиббиёт ходимларининг энг муқим вазифасидир.

Ҳар бир инсон учун, шунингдек жамият учун саломатликдан қимматлироқ нарсаси йўқ. Кишиларнинг сийхат-саломатлигини муҳофаза қилиш ва муштахкамлаш гоёта муқим ишдир. Айниқса, ёшлар, ўсмирлар, хотин-қизлар орасида тамаки чекиш, гивандлик, ичкиликбозликнинг кўпая бошлагани ташвишли ҳол. Афсуски, ҳозирги кунда ёшлар ўртасида тамаки чекиш, гивандлик, спиртли ичимликлар истеъмол қилиш тез-тез учраб турибди. Бундай зарарли иллатларга барҳам бериш учун бола ёшликдан оилада, боғчада, мактабда, кейинчалик эса оқори билан масканларида мунтазам равишда таълим-тарбия бериб бориш лозим. Ана шундангина келажагимиз бўлган соғлом авлод воғега етиб, ҳар бир оилага қувонч ва бахт олиб келади.

БАРКАМОЛ ФАРЗАНД — ОИЛА ҚУВОНЧИ

ойлада, билим масканларида гигиеник ва жинсий тарбияни пухта танлаб боришлари ва боғлиқ.

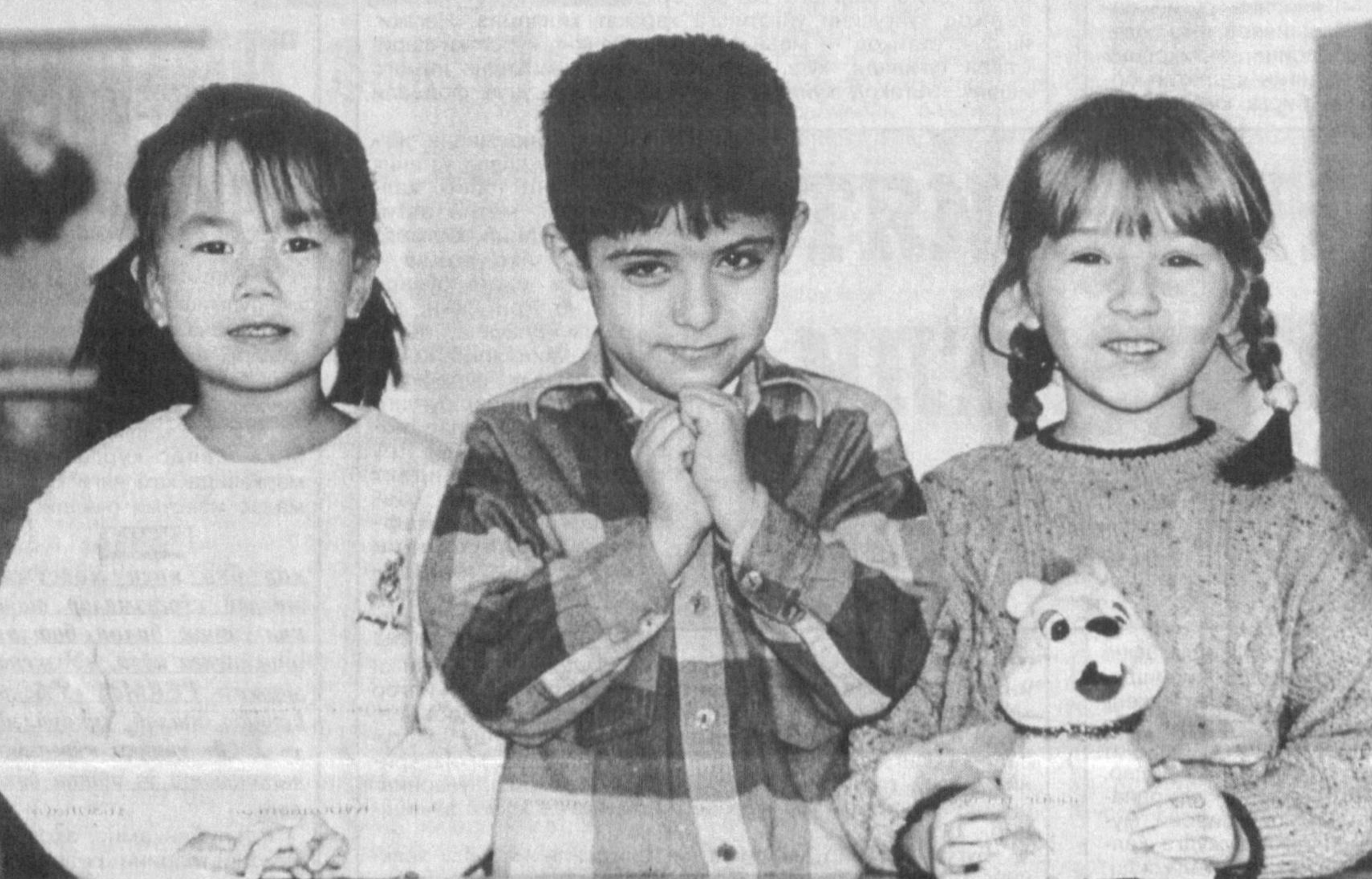
Кузатишлардан айрим ёшларнинг оилавий ҳаётга тайёр эмасликлари, ўзаро келишмовчилик, бир-бирини ҳурмат қилмаслик, ҳиётан, рақш, оила қуришда жиддий масъулият ҳиссининг етишмаслиги, енгил-елпи ҳаёт кечириб ўрганиб қолиб, жинсий носоғломлик, ожизлик, бўзуқлик ва муносабатларнинг гигиеник ҳамда физиологик хусусиятларини яхши билмаслик ҳолатлари аён бўлмоқда.

Жинсий тарбия дегани — бу ёшларни ахлоқий, жинсий, гигиеник, эстетик жи-

таносиб эмаслиги ҳам сабаб бўлмоқда.

Ҳар бир йигит ва киз тенгқурларининг ўзига хос психологик ва физиологик хусусиятларини қўнғий деб ҳисоблаш, ёшлардан эркак билан аёл ўртасидаги муносабатларни ўзида мужассамлаштириб бориш керак. Бу муносабатларни билмаслик келгусида қиз ёки ўғил боланинг оила қуриб, унга мослашиб кетишини анча мураккаблаштиради. Жинсий жиҳатдан етилиш туфайли воғега етган қизларда ахлоқий бўзуқлишга олиб келадиган ҳатти-ҳаракатларнинг пайдо бўлишига йўл қўймаслик керак. Ёшлар оғида, воғега етиб оилавий турмуш қурган, келгусида фарзанд кўриб, уни одоб-ахлоқ-

СОҒЛОМ АВЛОД — МИЛЛАТИМИЗ КЕЛАЖАГИ

Ислом КАРИМОВ

Президентимизнинг «Соғлом авлод» давлат дастурини бажаришга доир белгилаб берган устувор йўналишлари:

1. Балоғат ёшига етган қизларимизни мактабдаёқ оилавий ҳаётга психологик, жисмоний ва тиббий жиҳатдан тайёрлашни йўлга қўйиш.
2. Ёшлар ўртасида соғлом оила тушунчасини тарғиб етиш, улар саломатлигини, бир-бирига тиббий ва жисмоний жиҳатдан мослигини ўрганиш.
3. Ҳомилдорлик ҳамда фарзанд туғилиши пайтида она ва бола саломатлигини назорат қилиш, муштахкамлаш ва сақлаш.
4. Бир ёшгача бўлган болаларнинг саломатлиги, тарбиясига махсус эътибор бериш.
5. Бир ёшдан беш-олти ёшгача бўлган даврда бола саломатлигини муштахкамлаш, тарбиясини тўғри ташкил етиш.
6. Ногирон болаларни давлат томонидан ҳимоялашни кўчатириш, уларнинг жамиятнинг тулақонли аъзоларига айланиши учун шарт-шароит яратиш.

• **Ушбу саҳифада мутахассислар ана шу устувор йўналишлар ижроси юзасидан ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқладилар.**

расо етилган кишига хос бўлган даражада бўлмайди. Айни шу пайтда оналар алоҳида эътибор беришлари, қизлари билан эҳтиёт бўлиб катталар каби муомала қилишлари лозим бўлади.

Бу ёшда қизлар йигит-қиз муносабатини энг нозик, энг шаффоф деб тушунадилар. Ҳақиқий муҳаббат қуртаклари ҳам айни шу даврда ниш уриши мумкин. Уни сохалиқдан, кўр-кўроналикдан, бемаҳал очилиш ва қуришдан асраб қолиш оналар масъулидир.

Қизларни маънавий камол топтириш учун улар рухиятига маъсуллик, бурч, уят, меҳрибонлик, фидойилик, вафо каби хислатларни синдириб бериш лозим. Шарқона феъл-атворидаги қон-қонга сингиб кетаётган орият туйғуси, авлодларнинг шайини пок сақлаш йўлидаги андиша туйғуси қизлар учун жавоҳирлардан ҳам юксак фазилат эканлигини ҳис етишлари зарурдир.

«Соғлом авлод» давлат дастурида ҳаётимизнинг барча жаҳаларида соғлом ва баркамол авлодни тарбиялашга йўналиштирилган чора-тадбирлар, устувор йўналишлар белгиланди. Жумладан, унингчи йўналиш — ҳомилдорлик ҳамда фарзанд туғилиш пайтида она ва бола саломатлигини назорат қилиш, муштахкамлаш ва сақлашдан иборат. Шу хусусда Республика ақсарлик ва психология институтининг катта илмий ходими Феруза Файзиёва қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Фарзанднинг дунёга келиши оилага қатъий қувонч, шодлик келтиради, шу билан бирга у ота-оналарга янги авлоднинг яхши ўсиб-ўлғайишига боғлиқ бир қатор жиддий вазифаларни ҳам юклайди.

Республикамизда оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилишга қаратилган қатор тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида она ва болалар ўлими анча камайди. Ҳасталикка чалиниб даволангандан қўра, унинг олдини олган маъжул, деган гап бежиз айтилмаган. Лекин кўпчилик аёллар бунга амал қилмайдилар. Туғиш

ёшидаги аёллар саломатлиги текшириб қўрилганда 60-80 фоиз аёлларда экстрагенитал касалликлар, яъни юрак-қон томир, сурункали камқонлик, жигар, ўпка, бўйрак, ошқозон-ичак, ҳафқон хасталиклари борлиги аниқланади. Терапевт, невропатолог ва бошқа врачлар ҳамкорлигида аёлларни соғломлаштириш ишлари олиб

ланиши, иштаҳанинг бутунлай бўғилиши, лоҳас бўлиши, вазнини йўқотиши, юракнинг тез-тез уриши, қон босимининг тушуши ёки аксинча кўтарилиб кетиш ҳолатлари эса патология қиради. Бу ҳомилдорлик она организмга оғирлиқ қилаётганидан дарак беради. Юқориди санаб ўтилган ана шу ҳолатлар аёлларда би-

гида ҳомилдорлик натижасида салбий ўзгаришлар рўй берадиган бўлса, юқориди айтиб ўтилган бош оғриғи, лоҳаслик, дармонсизлик, бош айланиши, қон босимининг кўтарилиши ёки тушиб кетиши ҳолатларининг сабаблари аниқланиб, врачлар томонидан касалхоналарга ётқилиб, даволаш ишлари керак. Шунингдек, бу тадбирлар ҳомилдорликнинг барвақт аниқлашга, оилада майиб-мажруҳ фарзандлар туғилишининг олдини олишга эришилади. Аёллар маслаҳатхоналарида, туғруқхоналарида ҳомилдорлиқни «ўлғайиш» аппаратларидан ўтказиш ёрдамида эрта ҳомилдорлик давридаёқ туғма нуқсонлари аниқлашга, нуқсонли ҳомилдорлиқни тўхта-тиш йўли билан ногирон болалар туғилишининг олдини олиш мумкин бўлади. Айниқса, наслик касалликлар ва туғма нуқсон билан бола туғиш хавфи бўлган аёллар чуқурак текширувдан ўтказилди. Аёллар кўпроқ ўз соғликлари тўғрисида қайғуришса ёмон бўлмасди. Чунки уларнинг соғлиги келажақ авлод саломатлигини белгилловчи муқим омилдир.

Шунинг учун оналари соғ уртин фарзандлари ҳам соғлом, бақувват ва маънан етук, баркамол бўладилар. Президентимиз таъкидлаганларидек: «Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлади, қудратли юртининг фарзандлари соғлом бўлади».

Ногиронликнинг келиб чиқиши омиларидан яна бири — онанинг ҳомилдорлик даврида спиртли ичимлик истеъмол қилиши, одамнинг сурункали спиртли ичимликка руҳ қўйишдир. Спиртли ичимликлар ва гивандликка мусоқаддан кетган ота-оналар фарзандларини бир умрга майиб-мажруҳ қилиб қўладилар.

Истардлик, қиз чиқариб, ўғил уйлантирилган ота-оналар бегона била қўлади бўлишдан қўриқиб, ўз яқин қариндошлари билан қўда туғиб бир умрга фарзандларини бахтсиз қилиб қўямасинлар.

Саҳифани Шарифа ИСҚОБОВА, Дилорам ИҚРОМОВА ва Ширин МУҲАМЕДОВА тайёрлашди.

МУРҒАКЛИГИДАН АСРАНГ

Ўзбекистон Республикаси Солиқни сақлаш ва зиларининг Педагогика илмий-тадқиқот институти директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Дилбар Махмудова билан бўлган суҳбатимиз Соғлом авлод йилида қабул қилинган давлат дастури ва унда белгиланган йўналиш ҳақида бўлди.

— Дилбар Иноятовна, «Соғлом авлод» давлат дастури ва уларда қўрсатилган устувор йўналиш ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларингиз билан ўртоқласангиз...

— Она билан бола — эл билан тирноқдек табиатнинг мўъжизаси. Уларнинг саломатлигини, маънавий алоҳида тасаввур этиш мумкин эмас. Қўнғий она жисмоний саломат, маънавий сависси билан бўлса, ўз ўрни, ҳақ-ҳуқуқи, қадрини яхши билса, бундай аёл тарбиялаган фарзанд эрта юртининг, халқининг қорига яради. Бирон-бир соҳанинг жоғури бўлиб етилади.

Соғлом фарзанднинг дунёга келишида энг аввало оила — ота-она масъул. Бола тарбиясида алоҳида эътибор қаратиш керак. Фарзандимизнинг бекусон, баркамол униб-ўсиши унинг сийхатига бевосита боғлиқ. «Соғлом авлод» давлат дастури ҳақида сўзлар экан, Президентимиз бир ёшга тулганлар чаклоқларнинг саломатлиги учун қурашши энг муқим вазифа эканлигини тўғри таъкидладилар.

Боланинг бир ёшгача униб-ўсишига алоҳида эътибор қаратиш керак, бу жуда муқим, чунки боланинг келгусидаги камолоти ана шунга боғлиқ. Ҳар қандай

хасталик ҳам ана шу даврда оғирроқ кечади. Эмлаш — бола учун энг муқим, ҳақти мубайнида, келажакда жиддий асоратлар келтириб чиқаришни юқумли касалликларга қарши қаратилган самарали усул. Ота-она зиммасидаги вазифа эса мана шу эмлашларга болани вақтида олиб боришдир. Чакалоқ туғруқхонадан чиққан кундан бошлабқ маҳаллий педиатр шифокор билан болани патронаж назоратидан ўтказиши. Ана шу биринчи патронаж назоратига ота-она катта эътибор бериши, шифокорнинг барча тавсияларини жиддий қабул қилиши керак. Фарзандларимизнинг жисмонан саломат, ҳар жиҳатдан баркамол ўсишида авваламбор унинг онаси саломатлиги ҳақида қайғурибимиз зарур. Онанинг саломатлигини муҳофаза қилмасак, билиб-бўлмай туғилмақ фарзандимизни қийин аҳволга солиб қўямиз.

Бир ёшгача бўлган болаларнинг ҳар томонлама баркамол ўсиши учун биринчи навбатда гўдакни она сuti билан боқилиши аҳамияти катта. Аниқланишича, гўдак бир ёшгача туғилганда қўра юз болалардан 17 нафарининг енгил хасталикка чалинган экан. Олти ойгача суний оқватлар билан озиқлантирилган фарзанд эса қўнғича касалликларга тез бериюлган бўлади. Шундан экин, оналаримиз ўзининг саломатлиги, фарзанди соғломлиги учун ўзлари масъул эканликлари билан англаб етишлари керак.

«Соғлом авлод» давлат дастури хенг қамровли, ҳар томонлама муқаммал. Унинг тула-туқис, бекума қўст бажарилиши ўзимизга боғлиқ. Агар ҳаммамиз, ҳар бир касб эгаси, у қандай касб эгаси бўлишдан қатъи назар бир тану бир жон бўлиб қиришсак, келажакимиз бўлган соғлом авлоднинг камол топишига муносив улғийишимизни қўшган бўламиз.

Шоира ШОДМОНОВА, Низоий номидаги Тошкент Давлат университети аспиранти, Президент стипендианти:

— Юртбошимиз «Соғлом авлод» давлат дастурида эътиборни жалб қилган олти йўналишнинг биринчи бўлиб бериш олти ёшгача бўлган даврда бола саломатлигини муштахкамлаш, тарбиясини тўғри ташкил етиш қўрсатиб ўтилган. Ёш авлод тарбияси, саломатлигига бўлган муқим эътибор ва чексиз ҳақуқлиқ фақат бизнинг мамлакатимизда мавжуд десак адашмаймиз. Ҳақиқатан, буюқ доимимизда Бархурдор ибн Махмуд таъкидлаганидек: «Фарзанд ота-она қўлидаги омонатдир, унинг дили эса нафис гавҳарга ўхшайди. Гавҳарга ҳар хил нақшлар солиш мумкин бўлгани каби, бола дилига ҳам турли фикрлар нақшони солиш мумкин. Бола тоза ер қабиридир, унга қандай уруқ сепаган: ўша уруқ унади. Шунинг учун ота-она ва муаллим бу ишда ўзаро ҳамкор бўлиб, унинг дилига яхшилик уруғини сепоқлари лозим».

Ойлада ота-она фарзандининг энг яқин дўсти бўлишга ҳаракат қилиши керак. Фарзанд улардан сари унинг ҳаракатида турли хил ўзгаришлар юз бера бошлайди. У кўп нарсаларга қизика бошлайди, ўз саволларига жа-вобини ота-онасидан эшитишни хоҳлайди. Ўзбек миллий урф-одатига қўра қўнғича, болаларнинг табиатида баҳо берилганда, унинг ота-онасидидаги барча хислатларга нисбатан қаралади. Шу сабабли «Қуш ўсида қўнғичани қилди» ёки «Ота-онасига тортибди» дейилади. Дарҳақиқат, яхши ҳулқ ҳам, ёмон ҳулқ ҳам болаларга аввало ойлада ота-оналардан ўтади. Шунинг учун ҳар бир ота-она ўз фарзандига яхши хислатларга, ўшхуфеллик, одобилик, қан инсонийлик хислатларини болалигидан, ёшлигидан синдириб қолганлари маъжул. Шарқ ва ўзбек мутафаккирлари болалар тарбиясида меҳнат тарбиясининг ролини шундай улуғлайдиларки, ҳатто кишининг бошқаларга нисбатан тўғри муомаласи ҳам меҳнат ту-

БОЛА АЗИЗ...

файли, меҳнат жараёнида бирга келади, деб ҳисоблайдилар.

Одатда кичик ёшдаги болалар — қизлар ойладаги уй юмушлари, уй йиғиштириш, ҳовли сугуриш, идиш-товок ювиш, қўрпача-қўрпаларни саранжом туттиш, кир ювиш, бичиш-тиқиш, тўқиш каби ишларга ёрдамлашадилар. Ўғил болаларга эса асосан уй ҳайвонларини боқиш, суя се-лиш, қўча эшик олдини саранжомлаш, ўтин ёриш, дарахт ва ўсимликларни парвариш қилиш, деҳқончилик, хунар-мандчилиқ ишларида катталарга қўмаклашишга ўргатиш зарур. Шунингдек, оилада болани ўзидан катталарга, ожиз бечораларга, қўни-қўниларга, ўз ўртоқлари, ака-укалари — ҳамма-ҳаммага қўмаклашишга, оғир қўнларига уларга ёрдам беришга ўргатиб бориш лозим. Бундан ташқари болани маънавий, руҳий жиҳатдан ҳам тўғри тарбиялаб бориш керак. Ота-оналар ўз фарзандларига бўлар-бўлмас гапларни гапириб, боланинг қўнлини оғиритиш, дилини жира қилиб, асосиз қўрсатма ва буйроқ беришдан ўзла-рини тийишлари керак, деб ўйлайман.

Рўзғорда майда-чўда ишлар айниқса қўп болани оила-ларда ниҳоятда қўп. Масалан, ҳовли сугуриш, уйни тоза-лаш ва бошқа қўнқилиқ ишлари болалар бемалол бажара олишлари мумкин. Фақат уларни шундай ишларни бажаришга ўргатиш ва қўнқитириш зарур. Масалан, ҳовли сугуришга болалар уч ёшдан бошлаб жалб қилинади. Ҳовли эрталаб нонуштага қадар сугурилади. Шу босидан у маъжул даражада бадан тарбия ролини ҳам бажаради.

Хулоса қилиб айтганда бўлсак, ойлада болаларнинг салохияти баланд, ахлоқий баркамол, жисмоний соғлом ва эстетик диди шаклланган инсонлар қилиб тарбиялаш-да миллий қадриятлар манбалари ҳамда халқ педагогикаси манбалари муқим тарбиявий аҳамият касб этади.

Шу кунларда шахримизда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлари кизгин давом этмоқда. Шахримиздаги 249 мактаб жамоаси ҳам бу ойлда фаол кўлашмоқдалар. Улар мактаб ҳудуди ва таварак-атрофи ободонлаштириш, тозалаш ва кўкаламзорлаштириш ишларини кизгин олиб боришмоқда.

СУРАТЛАРДА: 32 йилдан бери шу мактабда биология фанидан дарс бериб келаётган ўқитувчи Мастура Сулаймонова ўқувчиларга дархатларга қандай шакл беришни кўрсатмоқда; ўқувчилар мевали дархат кўчатлари ўтказишмоқда.

Равиль Альбеков олган суратлар.

Хар бир инсонга яратганинг ўзи бир ҳислат ато этар экан. Кимгадир сўздан, кимгадир сўздан, кимгадир билан, кимгадир юракдан. Оллоҳ таоло берган ана шу ҳислат эса ўз соҳибининг қисмати айланади. Матназар Худойназаров эса жозибали овоздан берган. Шу боис у бутун умрини ҳофизлик санъатига бахшда қилди. Унинг гоҳ мўй, гоҳ ҳазин, гоҳ сокин, гоҳ шиддаткор ҳолатлари тингловчи қалбига сўрур солади, руҳини аллайди ва бир умр жозибаси билан ўзига мафтун этади.

Матназар Худойназаров қадимий Хоразмнинг Богот туманида деҳқон оиласида таваллуд топди. Ўзи туғилиб ўсган қишлоқдаги ўрта мактабни тугати. Ўқувчилик йилларидаёқ унинг қалбига ҳофизлик иши тушди. Шу йилларда Ўзбекистон халқ ҳофиз Кувондик Искандаровга шоғирд тушиб ундан кўп ашула сирларини ўрганди. Тўй-ҳашамларда, радио тўқинлари орқали Хоразм кўшиқчиликлари санъатининг икки азим чинори Ҳожиқон Болтаев ва Қомилжон Отаниёзов кўшиқларини тинглаб, ўзи ҳам аста-секин хиргойи қилиб юрди. Ҳофизликка бўлган ҳавас унинг қалбига ниятга айланди ва уни 1960 йилда Самарқанд вилояти мусика билим юртига етаклади. 1964 йилда билим юртини тугатгач, шу йили Урганч шаҳридаги мусика билим юртининг ашула бўлимига ўқишга кирди.

Француз адаби О.Бальзак айтганидек, «доимий меҳнат санъатнинг ҳам, ҳаётнинг ҳам қонундир». Матназар оға ҳофизлик санъатини мукамал эгаллаб олгунча тиниб-тинчимасди: қанча ранжу алам тортиди, қанча заҳмату машаққат чеқди. Астойдил излаган албатта топади деганларидек, санъатга бўлган иштиёқ уни 1968 йилда Тошкент Давлат консерваториясига етаклади. Не-не санъат даргаларини етиштирган ушбу даргоҳда Матназар оға ижрочиликнинг нозик сирларини ўрганди, етук устозлардан кўшиқчиликнинг Хоразм, Фарғона ва Тошкент йўллари эгаллади. Консерваторияни муваффақиятли тамомлаган Матназар

Ҳудойназаров Урганч шаҳридаги Матюсуф Харратов номидаги мусика билим юртида ишлаб бошлади. Мана шу даврда у ҳозирда машҳур хонандалар бўлиб етишган санъаткорларга мураббийлик қилди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Каримбой Раҳмонов, Бухорода ўтказилган ашулачилар танловининг соҳибига Жумабой Аҳмедов, Ўзбекистон халқ артисти Гулнора Раҳимова, Ўзбекистон фестивалининг нишондори Абдулла Тиллаев, Матнӣз Куръезов, Мавлон Рўзиевлар бевосита Матназар оғадан суз ва соз бўйича таълим олганлар.

Истеъдоднинг эҳтиёжи улкан бўлади. Шу боисдан Матназар Худойназаров Тошкентда келиб, Мухиддин Қориёқубов номидаги ўзбек давлат филармонияси қошидаги Толибжон Содиков номли халқ чолгу асбоблари оркестрида ўн йил ишлади. Мана шу даврда у оркестр билан бирга хозирги Муҳаммад Давлатлар Ҳамдўстлиги таркибига кирган барча давлатларда гастролларда бўлди. Ушбу даргоҳдаги меҳнат йиллари ҳам бесамар кетмади. Унинг ҳам ҳофизлик, ҳам созандалик

истеъдоди камол топди. Ўз таҳрибларини ёшларга ўргатиш истаги Матназар оғани Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтининг халқ мусикаси кафедрасига бошлади. Ўн тўрт йилдики Матназар Худойназаров шу кафедрда фаолият кўрсатмоқда.

Бу ерда Матназар оғанинг

Санъатимиз заҳматкашлари

ЁҚИМЛИ ОВОЗ СОҲИБИ

фаолият майдони кенгайди. У бир томондан талабалар учун ўқув дастурлари тузди, улкан ҳофиз Ҳожиқон Болтаевнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида рисола ёзди, ўттиздан ортиқ ўзининг сара кўшиқларини республика радиосининг олтин фондига магнит тасмасига туширди, қиркка яқин концертлар ўтказди. Бевосита мана шу кафедрда у кўпал ҳозирда таниқли бўлиб қолган хонандаларга мураббийлик қилди. Раҳман Аҳмедов, Анвар Ғаниев, Собиржон Муминов, Орломқир Сафаровлар шулар жумласидандир.

Матназар Худойназаров хозир айна камолга етган паллада. У Матнӣз Ўсупов номидаги ансамблини тўзиб, ёш ижрочиларга Хоразм мактаблари, суварлари ва ўзбек халқ кўшиқларидан, бастакорлар ижодидадан сабоқ бериб келмоқда.

Кўп йиллик педагогик тажрибларини умумлаштириб Матназар оға «Гулистоним менинг» номли ўқув кўпнама ижро этибди. Кўпнамада йигирма саккизта кўшиқ бўлиб, улар халқ кўшиқлари, мумтоз ашулалар ва бастакорлар томонидан яратилган

кўшиқлардан иборат. Кўпнамага киритилган барча кўшиқларнинг матни, ноталари ва ижро йўллари оид тавсиялар берилган. Матназар Худойназаров кенг қамровли санъаткор. Унинг бир қаноти моҳир созанда бўлса, бир қаноти бастакорлик. Шунинг учун у фақат ўзга бастакорлар яратган кўшиқларни ижро этиш

билангина чегараланиб қолмай ўзи ҳам тингловчи дилини ром этувчи дилрабо кўшиқлар басталамоқда. Унинг «Нихон ўлди», «Дўстлик мадҳи», «Ўзбекистон», «Сари ҳироманим менинг», «Наврўзим», «Меҳнат яллеси», «Юрт қасидаси» каби кўшиқлари замонамизнинг сара хонандалари томонидан севиб ижро этилмоқда.

Санъаткор бўлиш, санъаткор сифатида танилиш, шоғирдлар ва мухлислар томонидан эътироф этилиш ҳар кимга ҳам насиб этавермайди. Бундай бахт фақат санъатни ўзига қисмат деб билган кишиларгагина насиб этади.

Ўзининг олтимиш баҳори арафасида турган ёқимли овоз соҳибига Матназар Худойназаров санъаткорлиқни ўзига қисмат деб билган ана шундай инсонлардан. У танлаган бу сермашаққат йўл унга абадий шараф келтирсин.

Баҳодир САРИМСОҚОВ,
филология фанлари доктори, профессор.
Нозим ҚОСИМОВ,
филология фанлари номзоди.

Шарқ дурдоналари

ОЗ-ОЗ ЎРГАНИҚ ДОМО БЎЛАҲ...

◆ **Ҳикоят:** Шайх Саъдий айтди:
— Бир юз эллик тўя юки ва тўрт юз хизматкори бўлган бир савдогар Кеш жазирасида мени ўз хужрасига олиб келиб, савдогарликдаги фойда-зиёнлар ҳақида бирма-бир гапирди. Тили бир лаҳза бу нарсалар ҳақида гапиришдан тийилмади.

Шодмон бошлаб токи сахарга қадар, Бехуда сўзлашдан тийилмади тил.
У молларни кўрсатиб: «Бу фалон ернинг моли, ҳисобсиз молу маблағи Бухорога жўнатдим, Аҳводан кўпгина мато келган эди, фалон савдогарга бердим, у Бухорога кетди ва у ердан Хижога беради» дейди. Гоҳи эса: «Шерзга бормоқчиман, у ернинг дилкаш ҳавоси менга ёқади» дер, гоҳи: «Рум дарёси тарафига чиқмоқчиман, ундан катта фойда оламан», дерди.

Орқасидан яна:
— Дилимда яна бир мақсадим бор, ўша мақсадга етсам, сўнг хотиржам бўлиб, хилватда ўтираман ва узлатга бериламан!
Ундан сўнг маконим бўлар узлатда, Ўзимни тутаман доим хилватда.
Шайх Саъдий давом этади:
— Мен ундан: «Эй хожа, у муборак мақсад қайси?» деб сўрадим.

У деди:
— Яна молини Форсга олиб бормоқчиман. Форс гуғуртини эса Чинга етказмоқчиман. Эшитишимча, Чинда унинг қўямати баланд экан. Чиний касосини эса Румга элтаман. Рум ипакларини Ҳиндистонга, Ҳинд пўлатларини Булғорияга, Булғория териларини Қандахорга, Қандахор дасторларини Ҳалабага, Ҳалаб ойналарини Яманга олиб бориб сотаман. Сўнг фойда-зиён ишларидан ва бозорлар ғавғосида осуда бўлиб, молу бойлик заҳматини ўзимдан узоклаштираман!

У шунчалик кўп гапирдики, бошқа сўзларга тоқати қолмади ва менга:

— Эй Шайх Саъдий, сен ҳам сўзга кир, кўрган ва эшитганларингдан бир нарсаси де!

Мен унга дедим:
Ҳақирдан йиқилб бир тожир олоқ, Саҳрода дўстлардан қолиб кўп узоқ.
Деди: — **Бойнинг кўзи тўймади аса, Ули тўйдирмаса агар шу тўроқ!**
◆ Бир киши Хотамнинг олдида келиб, ундан ўн дирҳам шакар сўради. Хотам унга икки баробар кўп беришни буюрди. Хотини Хотамга:
— Исроф қилдинг, у бир сўқим сўраган эди, сен кўп бердинг, — деди.
Хотам эса унга:
— У ҳожага яраша сўради, мен эса ҳимматимга яраша бердим! — деб жавоб берди.

Ҳожага яраша берса гар Хотам, Хотаму саяхат қайда қоларди!

Ибн КАМОЛПОШШО.

◆ Озарбод қадимий форс ҳақимларидан бўлиб, у ўз ўлғига қўйилган насихат қилади:

— Эй ўғлим, сен доимо мезбон бўлай, одамларни меҳмон қилишга ҳаммиса қодир бўлай десанг, меҳмондорчиликда ўртача йўл тут, бирданга бор-шудингни сарфлаб юборма, бировга муҳтож бўлмай десанг қаноат йўлида барқарор тур! Олдимда турган мақсадга етай десанг, доимо интилизда бўл! Дунёда омон бўлай десанг гуноҳ ишлардан узоқ юр, дўстларим кўпайсин десанг тавозеъ ва камтарликни шпор қил! Агар сен дўстларинг билан алоқада бўлсанг, уларнинг иззат-икромини жойига қўйсанг, улар сенинг мадақдоринг бўлади. Ёт кишиларга ҳоҳатинг тушмайди. Кўпал ва бошқар кишиларга қарз берма, улардан ҳеч қачон қайтариб ололмайсан! Ҳасадчини ўз молу давлатингдан огоҳ қилма, ўз давлатига фахр ва гурур қилувчи кишилар билан алоқада бўлма! Қайси ишда бўлмасин, ҳийла ва макрни ишга солма, ҳушомадгўйликдан узоқ бўл! Йўқолган нарсанга ғам чека. Молу давлат бир қушқир, ҳар дам ҳар маконга қўнади.

Эй ўғил, шундай кишилар билан дўст тутинки, улар ҳеч қачон сенга хиёнат қилмасинлар. Бундан ташқари, оғирлик кўнларига сени танҳо қолдирмасинлар. Молинга мағрур, камбағаллигинга ғамгин бўлмаган! Доно киши шундай кишики, бойликка маст бўлмайди.

◆ Рум элчисининг Кисродан ҳикматли насихатлар айтишни илтимос қилгани ва Кисронинг жавоби. Кисро айтди:
— Киши доимо яхшилик қилишга ҳарис бўлсин, айниқса ўзига яхшилик қилган кишига яхшилик қилишга уринсин, душмандан доимо эҳтиёт бўлсин, пул ва молга ишонмасин ва сўямасин, ғамдан боши эгилмасин, одамлар айбини юзига солиб, таъна тошини отмасин.

◆ Афлотун ҳақим айтди:
— Эй одамлар, сўзимни эшитинг, орангизда душманлик ёки адоват пайдо бўлса, уни тинч йўл билан ҳал қилинг!

Кундалик ҳаётингизда зарур бўлмаган нарсаси учун орзу ва талаб йўлида бўлмаган! Билингни, равақ қалити ҳаром ва ҳалолни фарқлай билишда, яъни парҳезгарликдадир. Кишининг ҳақиқий фазилати разил иллатлардан сақланишда билинади. Демак бир-бирингизга озор беришдан сақланинг, тилло ва нукура тоқилда бир-бирингиздан ўзишга интиланг! Мен қачонки қўлимда олтин-кумуш бўлмаса, ўзимни енгил сезаман.

◆ Бир киши: «Фалон фақир кечаси май ичиб, беҳуш йиқилиб қолди!» деди. Донорлардан бири: «У ўзи асли беҳуш эди. Ҳуши бўлса май ичармиди?» деб жавоб берди.

Абду Аҳмад Ибн МУХАММАД.

Форс, араб, турк тилларидан

МАМУД ХАСАНИЙ таржимаси.

Собит АЛИМ.

Мазкур гуруҳ бошлиғи Александр Ли асли Шимолий осетиялик бўлиб, жаннатмакон ўлка Ўзбекистонда яшайдан деб шўролар ҳукмронлиги даврида юртимизга келиб қолганлардан. У республикамизга келган бошқаларга ўхшаб ҳалол меҳнат қилиб, тинчгина яшашни хохламади, жиноятга қўл урди, натижада амалдаги қонунларимизга мувофиқ тўрт йилга озодлиқдан маҳрум этилди. Лекин шунда ҳам сўқир қалбнинг кўр кўзи очилмади. Аксинча фаровон яшаш учун фақат босқинчилик, ваҳшийлик ва зўравонлик қилиш керак, деган ғосидан воз кечмади. Бу ғосининг пучлиги, охири-оқибати шармандала фожиадан иборат эканлигини англаб етмади.

Александр тиним билмай дайиди, саёқ юриб таёқ ҳам еди. Аммо инсофга келмади. Наҳора, сут билан кирган жон билан чиқди, деб рости айтишган экан. У қаерга бормасин ўзига ўхшаш, бағиртош, текинхўр, юлғич ҳаммасолак, ҳамкор қидирди ва топди ҳам.

Бунга қараганки, ўхшашмадан учратмас экан. Кўнлардан бирини унга ўзига ўхшаш Алексей Пак рубару келди. Уртага яримта «оқни қўйиб, танишишди. Утишлар, бугунлари ва келажакдаги режалари ҳусусида бир-бирларига гапириб беришди.

— Иккимизнинг ҳам тупроғимизни бир жойдан олган экан, оғайни, — деди Александр Алексейга. — Демак турмуш тарзимиз ҳам, тақдиримиз ҳам бир хил бўлади. Шундай экан, бир умр ҳамкор бўлиб яшашга шу лаҳзадаёқ оғайни.

— Тўғри, — деди Алексей ҳам гўё қўлдан бери қидириб юрган нарсасини топгандай шод бўлиб. — Агар бирлашиб ишласак ошғимиз оли, пичогимиз мой устида даявер!

Шундай қилиб, гўё кўр кўрни қоронғуда топди. Икковлон бир умр бирга ҳамкорлик қилишга қасамд қилишди.

Ҳўш, қанақа ҳамкорлик, дейсизми? Унда эшитинг: меҳнатга қўл ўрмай ўзгалар ҳисобига шохона яшаш учун қандай жиноят қилган бўлса тал тортмай биргалаша амалга оширавеяш! Бунинг учун улар дастлаб «разведка» қилади-кан, яъни қимда пул борлигини билиб оладиган, кейин эса шарт-шароитини ўрганишди. Шундан сўнггина асосий мақсад — уни ўрашга киришадиган бўлишди.

Дастлабки нишон Собир Раҳимов туманида яшовчи Л. Бабаевни хонадонга бўлди. Икковлон хонадонда пул ва қимматбаҳо буюмлар борлигига ишонч ҳосил қилган, унда яшовчиларнинг шарт-шароитини ўрганишди. Хонадонга қандай кириш, «ишни битирган қардан чиқиб кетишининга эмас, оила аъзоларининг ҳайи қаналарда ётиши, улар неча кишидан иборатлигига пухта билиб олишди. Шундан кейингина амалий ишга киришди.

Соат миллари роппа-роса тунги 2.00 бўлганда аста-секин, эҳтиёткорлик билан дераздан охиёти ховлига тушибди. Кейин дераздан ваннахонага, у ерда дераздан ваннахонага тайёргар бироз нафасни ростлаб тайёргарлик қўришган, ичкарини, унинг ўй соҳибаси Л. Бабаевни, унинг ўғли А. Примов ва қизи И. Примовларнинг қўл-оёқларини боғ-

лаб ташлашди-да дейишди:

— Агар чурқ этган овоз чиқарсаларинг, бошларинг кетади!

Уй эгалари қўлланган меҳмонларнинг дахшати ваҳшатидан қўрқиб қўлини қилишди. Босқинчилар эса уйни остин-устун қилиб тинтув ўтказишди. Ўзлари билан олиб кетишнинг иложи йўқ нарсаларни бир ёққа отишди, олиб кетишнинг иложи борларини эса бошқа бир ёққа ажратишди. Нихоят буюм ва жиҳозларнинг сарганин сарақча, пучагини пучакка ажратиб бўлишди.

— Энди, — дейишди жиноятчилар, — биз кетамиз. Аммо сенлар то тоғ отгунча шу зайлда ётасанлар. Агар

руқни бахарди. Талончилар унинг ёнидан 4000 сўм пулини олишди. Кейин ўзини орқа ўриндиққа ўтказиб қўйишган. Ли ҳайдовчилик қилди. Эгаси орқа ўриндиқда ўтирган машина тўппа-тўғри Бўқага қараб йўл олди.

Талончилар соат тунги учдан ўттиз минут ўтганида Бўстон жамоа ҳўжаллигига яшовчи Р. Катусеванинг уйи эшигини бузиб кириб ичкаридан чой, совун, турли қандалот махсулотларини (умумий қиммати 19000 сўмлик) олиб, машинага юклашди-да қўён бўлишди.

Қаёққа дейсизми? Даврасини кенгайтиришга! Ўзла-

Жиноят ва жаза

НИҚОБ КИЙГАН ЁВУЗЛАР

ўринларингдан турсаларинг, ё бақириб-чақириб юбурсаларинг ўзларингдан кўр, қаллаларингча нақ чўмчўнинг қалласидек қилиб узиб ташлай-миз!

Мезбонлар «меҳмон»ларнинг амрига бўйсунди. Ўзларига ниқоб кийган босқинчилар видеомагнитофон, тилла тақинчолар, соат, пул ва бошқа «кўлга илинмайдиган» ижам нарсаларни (жами 193 минг 200 сўмлик) олиб, қандай киришган бўлишига яна шундай қўйиб кетишди.

Икки текинхўрнинг ҳаром-хариш сарфига шунча бойлик аранг 26 кунга етди. Улар яна ёнида ҳемирсин йўқ қашшоқларга айланишди.

— Ётиб еганга тоғ ҳам чидамайди, деганларини рости экан-а, оғайничалар, — деди Александр. — Энди бу ёнига нима қиламиз?

— Нима қилардики! Навбатдаги режани шу бугунқоқ рўёбга чиқарамиз-да, шеф!

— Яша азамат! Ичимсан-да, ичим! Томоқлари тақиллаб кетган очоқлар бу гал ярим тун бўлишини куттишга ҳам тоқат қилмай, кечки соат 20 ларда Ҳамза туманидаги Шолохов кўчасида оқ рангли ВАЗ 2106 машинасини тўхташди.

— Бизни Бектемирдаги Водник мавзесига ташлаб қўйсангиз. «Бензин пулингизни берамиз.

— Ундай бўлса, бош устига! Ўтиринлар!

«Жигули» Тошкент Халқа йўлига чиқкан, «йўловчилар бир-бирларига маъноли қараб олишди-да «ишни бошлашди. Ҳайдовчининг ортида ўтирган Ли унинг бўйига «сирт» моқчини ташлаб, бўға бошлади. Ёнида ўтирган Пак қўйнидан пичогини чиқарди.

— Машинани тўхта, итвачча!

Кутилмаган «хўжм»дан эсанкираб қолган ҳайдовчи М. Ибрагимов буй-

рига ўхшаш текинхўр, бағритош ваҳшийларни топиб, улар билан тил бириктириб ўзгаларни талашга! Александрнинг бунга ҳамтовоқ излашга суғай йўқ эмасин, тезда ниятига етди. Унинг турушига Р. Ли, К. Цойлар келиб қўшилишди.

Александр бу гал Пакни «уклатиб» қўйиб, янги дўстлари билан «овга» чиқди. Улар олдиндан келишлганга мувофиқ соат 16 да Сирғали туманидаги 2-мавзе 15-йўлнинг 64-хонадонига бостириб киришди. Уй эгаси В. Ли, унинг ўғли Давиди Дина Ким ва акиси В. Кимлар пичоқ ўқтайиб, «овозларини ўчиришди».

Кейин эса уларини титкалаб, пул, тилла узук ва занжирлар, телевизор, қимматбаҳо буюмларни (жами 415 минг 20 сўмлик) олиб қўздан қўйиб бўлишди.

Бу ўмарма ҳам Александр Либи қонитиришди. Қолаверса уни жабранувчиларнинг қаршилик кўрсатиши, ҳатто хўжмга ўтиши ҳам мумкинлиги ҳавфи биров бўлса-да қўчтиб қўйишди.

Шунинг учун ҳам у ўқотар қуроллар топишга аҳд қилди. Шу мақсадда Сурхондарё вилоятининг Шўрчи туманига йўл олди. Манзилга етган Марат исмли қуролсатар жиноятчи билан, портловчи гранаталар, шунингдек, бошқа қуроллар учун анча-мунча ўқларни сотиб олишга эришди. Бирок уни ўз уйда эмас, таниши Василис Пилипенконинг уйда сақлади. Мауруди келганда эса уларни олиб Тошкент шаҳри ва вилоятида қилган талончиликларидан фойдаланди. Кейинроқ эса у қуролларни Василисдан олиб, Қўйи Чирчиқ туманидаги Солдатлик шаҳрида жойлашган Улугбек қўшанининг 34-уйида яшовчи Б. Мақидовга сақлаш учун бериб қўйди.

Бунга дахшати қуролларга эга

бўлган Александр Лининг отнинг қалласидек юраги филдек бўлиб кетди. Энди у ҳеч нарсадан қўрқмайди! Бир амаллаб хонадон ичкарига кириб олса бас, хонданин қилади. Уй эгаларини хохласта ётқизди, хохласта турғазиди! Қани, қаршилик қилиб кўрсинчи, шартта отиб ташлайди!

Қуролланган банд аъзолари — В. Хан, В. Пилипенколар А. Лининг бошчилигида Ҳамза туманидаги «Ғалабининг 40 йиллиги» мавзесига яшовчи А. Шамрованинг уйига бостириб кириб, унинг пешонасига «Қалашников»ни тўғрилаб туриб 800 АҚШ доллари топиб беришни талаб қилишди. Нойлоб қолган Шамрова шунча валютани топиб берди. Бирок босқинчилар уни шунчаки олиб кетаверишмади. Аксинча ҳар эҳтимолга қарши бу қалтис ишнинг изини биров бўлса-да суваб кетишмоқчи бўлишди.

— Қани, битта рўчка ва қоғоз олиб чиқ, — дўк қилди Александр Ли Шамровага.

— Ҳўп бўлади, ҳозир!

У шундай дея қоғоз, қалам олиб чиқди.

Александр автоматни Шамровага тўғрилаб туриб деди:

— Мен Александр Лидан 800 АҚШ доллари қарз олган эдим, шунини қайтардим, деб ёз.

Жабранувчи шундай дея тилхат ёзиб берди. Банд эса тилхатни олган, виқор билан чиқиб кетди...

Навбатдаги ўмарма манзилни В. Пилипенко аниқлаб келди:

— Бой хонадон. Агар тушсак қўруқ қайтмаймиз!

Банда ўзаро келишиб талончиликнинг вақтини белгилашди. Улар соат 21 дан 30 дакича ўтган хонадонга кирадиган бўлишди.

«Ғалабининг 40 йиллиги» мавзесига 14-йўлнинг 102-хонадонга яқинида В. Ли, В. Хан, В. Пилипенколар пайдо бўлишди. Келишувга қўра Пилипенко қўчада қўзатувчи бўлиб қолди. У бирор бир ҳавф туғилса «сигнал» бериши, «операция» туғашига эса транспорт топиб, тайёрлаб шерикларини олиб кетиши лозим эди. Ли ва Хан эса «қалашников»ни олиб хонадонга киришди.

Уй эгаси Р. Ким ва унинг оила аъзолари отиб ташлаш билан қўрқиб тилла занжирлари, узуклари (ҳаммасининг қиймати — 280000 сўм) ҳамда 240 АҚШ долларини олиб чиқиб кетишди...

Бир ойдан кейин Пилипенко ва Э. Вохитовлар яна бир «бой хонадон»нинг манзилини аниқлаб келишди. Банд катий қарорга келган эса икковлон бу хонадон деразаси тағида тўхтаб, ҳамкорларига уни ишора билан қўрсатиб қўйишди-да ўзлари кўчада пойлоқчи бўлиб қолди. Ли билан Хан эса

ВАТАНИМ

Ватаним бир кўн бўлса,
Менинг шаҳрим тўғри ойду.
Бошида бор сарбони,
Темурзода Сулмондур.

Қатрасин олишмасман,
Менга берса бир жаҳон олтин.
Менинг юртим Ўзбекистоним,
Ўзи яхлит дуру гавҳардур.

Сувлари дарда шифодур,
Ҳеч керакмас дори-дармонлар.
Менинг юртим Ўзбекистоним,
Ибн Сино бирла дукмондур.

Ой юзига терибсан маржон,
Зухро юлдузларидой беҳисоб.
Менинг юртим Ўзбекистоним,
Шарқий Осиёда дostonдур.

Махсудин ёғин Ватаним,
Таърифин айлаб жаҳонга.
Менинг юртим Ўзбекистоним,
Кўрмаларга армондур.

ОНАЖОНИМ

Онажоним ўрғилай, қадду бастиздан ўзим,
Доимо кўрсин саломат қоматингизни кўзим.
Гуллаган бахтли замонда, сиз бўлинг доим омон,
Бахту тахту давлатим ҳам меҳрибон, ширин сўзим.

Онажоним ўрғилай, қадду бастиздан ўзим,
Доимо кўрсин саломат қоматингизни кўзим.

Неча тунлар ухламай, оромингизни тарк этиб,
Бошим узра бош эгиб, ҳам қоматингизни букиб,
Йилгасам мен таланиб, оғзимга сиз оқ сўт бериб,
Катта қилдиз ўлмасин деб, жон болам деб, жон онам.

Оналар бўлса жаҳонда, ер юзи жаннат бўлур,
Оналар бўлса уйида, хоналар нурга тўлур.
Онани ҳурмат этиб, бошинга кўй сен, эй ўғил,
Оналар қилса дуо, тош ушасанг гавҳар бўлур.

Парча гўштидин айланган қилдиз мени ширин калом,
Ҳар каломда айласан минг асалом, минг асалом.

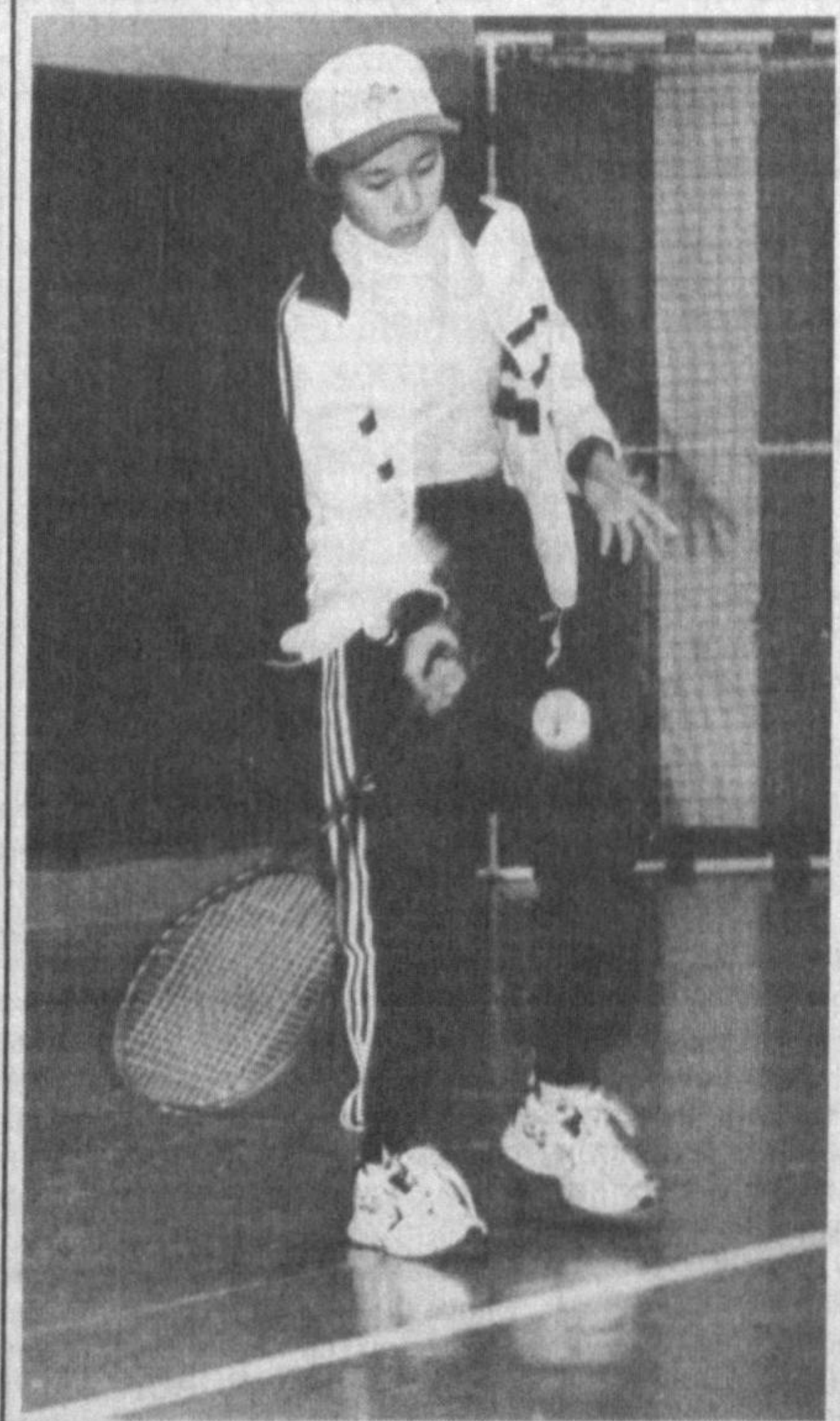
Оналарни эслашиб ўтган асрлардин азал,
Оналарнинг мадҳига ёғган улуклар минг тазал.
Доимо бўлсин хабардор, бўлмасинлар мунтазир,
Махсудин сен ҳам онамга доимо ёғин тазал.

Онажоним ўрғилай, қадду бастиздан ўзим,
Доимо кўрсин саломат қоматингизни кўзим.

Махсуд ҳожи ФАЙЗИ.

ҚИЗЛАР БЕЛАМЧУВИ

Хадрадаги теннис клубида ўсмир қизлар
ўртасида теннис мусобақаси бўлиб ўтди.

— Мусобақада Собир Раҳимов, Бектемир, Акмал Икромов, Ҳамза, Чилонзор, Юнусобод, Миробод туманларининг теннисчи қизлари иштирок этдилар, — деди биз билан суҳбатда «Соғлом авлод учун» жамғармаси шахар бўлими етакчи мутахассиси Лола Муслимова, — мақсадимиз ҳар томонлама етук, билимли, соғлом фарзандларни тарбиялаш, спорт-соғломлаштириш ишларини кенг олиб бориш ва ривожлантириш. Зеро, спорт ва соғлиқ бир-бирига чамбарчас боғлиқ.

Мусобақа жуда қизгин ўтди, биринчи ўринни эпчиллиги ва чаққонлиги билан тенгдошларидан ажралиб турган Елена Рябцева эгаллади. Иккинчи ўрин — Иванна Исроиловага, учинчи ўрин — Влада Яхшибаровага насиб этди. Мусобақа ғолиблари қимматбаҳо совғалар: биринчи ўрин — аудиомегнафон, иккинчи ўрин — аудиоплейер, учинчи ўрин — аудиоплейер ва ҳар бир иштирокчи спорт костюмлари билан тақдирландилар.

Шоҳида МАХМУДОВА.
СУРАТЛАРДА: теннис мусобақалари-
дан лавҳалар.
Сергей Любич олган суратлар.

(Давоми. Боши 3-бетда)

— Унда ўша пулни ўзинг бизга топиб бера қол. Ўлдирмай чиқиб кетамиз!

Ваҳийлар Шашковнинг жавобини ҳам кутмай хоналарни тинтув қила кетишди. Улар 210 минг сўмлик бриллиант кўзга узук, 60 минг сўмлик зирак, яна 30 минг сўмлик тақинчоқ ва 3800 АҚШ долларини топиб оlishи-да ҳам ўнга урди.

— Майли, — дейишди кетар чоғларида, — одам ўлдириб 10000 долларли бўлгандан кўра, бир бечорага шафқат қилиб озорок бўлса ҳам бордини олган маъқул. Ҳар ҳолда бу яхшиликимиз учун дуони олармиз. Лекин билиб қўй, яхшиликка ёмонлик қилиб, бирор жойга арз қилсанг, ўзингдан қўрсан!

Маълумки осон топишдан пул осон кетади. Босқинчилар бу пул тиллаларни ҳам ҳаш-паш дегунча совуриб бўлишди. Кейин эса Сирғали туманилик В. Кимнинг мулкига кўз олайтиришди. Уларнинг олайган бу шум қўзлари унинг хонадониди «Самсунг» телевизор, видеомагнитофон ва аудиомегнафон, фотоаппарати, радиоприёмниги, СЭГА боллар компютери, аёлларнинг чарм курткаси, 30 дона видео ва аудио кассеталари, 16 калибрли ов милтиги, тилла занжири ва бошқа буюмларига тушганда янада олайиб-олайиб кетди. Табиийки, кўр тутганини қўямас, қар эшитганини деганларидек, босқинчилар 228.250 сўмлик бу нарсаларнинг ҳаммасини ўмариб кетишди. Албатта уларнинг бу ўмармани қўлга киритишда ҳам «Калашников» кўл келди.

Талончиларнинг егани олдида, ёмагани кетида эди. Улар қилаётган сарф-харажатга эса анча-мунча одамнинг эси оғиб қолиши ҳеч гап эмасди. Ахир, бели оғирманининг нон ейишга боқ, деб бекорга айтмаганлар-да. Бу «бойвачалар» га ҳавас қилган танишлари Игорь Хегай ҳам уларга қўшилди.

Ли билан Пилипенко сафларига янги қўшилган бу ҳамтовокни олиб «Галабанинг 40 йиллиги» мавзесида яна бир хонадонни ўмарини режалаштиришди. Одатда кўра манзилни аниқлаган Пилипенко кўчада пойлоқчилик қилди: Ли билан Хегай эса «Калашников» олиб 2-ўйининг А. Ҳўжаевага қарашли 5-хонадонига қараб кўтарилишди-да эшик кўнгируғини босишди. Келинг, аёқларинг давомини жабрланувчи Ҳўжаевнинг ўзидан эшитайлик. Мана, у нима дейди:

— Ўша кунни уйда мен, турмуш ўртоғим ва набирам Алёна ўтиргандик. Ногоҳ кимдир эшик кўнгируғини босди. Мен:

— Ким у? — деб сўрадим.

— Биз Алёнанинг ишонасидан келдик...

Бу гапни эшитган набирам эшикни очганида икки киши кўринди. Бирининг қўлида автомат, иккинчисининг қўлида пичок, ичкарига киргач, эшикни ёпиб қўйишди-да аёлим, набирам ва мени ичкари уйга олиб киришди. Уларни беақил диванга ўтириб бироз нафасларини ростлаб олгач биттаси бизга

автоматни тўғрилаб турди. Иккинчиси қўлига пичок тутганча набирамни олиб хонама-хона доллар қидирди. Шу орада тўхтаб набирамга қандайдир дорини зўрлаб ичирди-да кейин:

— Бу жуда ёмон, зарарли дори, агар пуллари топиб бермасанг, таомсан, — деди.

У набирам ва хотинининг қўлидан тилла зирагини, қўлидан узғини ечиб олди. Исович итдек хонама-хона изғиб 101 АҚШ доллар ва 200.000 сўм пулни ҳам топиб олди-да кўчага чиқиб кайтди. Тахминанча ўмармаларни шерикларига бериб келди. Кейин эса яна хона-

ларни тинта бошлади. Бироқ буюмларини олмади. Кетар чоғларида:

— Агар бирор жойга арз қилсаларинг Алёна йўқ бўлади, — деб кўрkitишди.

Шундай қилиб талончилар яна бир «операцияни» «удачный» ўтказдилар. Бундан тушган ўмармадан бандга мулкдор одамларни аниқлаб ўй адрессини билиб берувчи ҳам ўз «доля-сини» олди ва яна янги «ўлжа» излаб кетди. У бу гал Вохитовани ишга солди. Вохитова «долясининг» дарагини эшитгач, «оёгини қўлига олиб» чопиб кетди. Қайтиб келгач эса Александрнинг қўлига «Юнусобод, 10 мавзе 1-уй, 46-хонадон» деган ёзувини тутказди...

Келишувга мувофиқ Вохитова билан Василис пойлоқчи бўлиб кўчада қолди. Ли, Хегай ва Хай — учовлон Александр Шиннинг уйига хўйла билан кириб, автомат, пичок ва бошқа ўқотар ва совуқ қуроллар билан қўрқитиб бор-бўдини «сўпуриб» чиқаришди. Ҳисоб-китоб қилиб кўришса сўпуриб чиққан «ахлат»лари 116.500 сўму 310 АҚШ долларни ташкил этибди!

Уз «улуш»ни кўртдек санаб олган Вохитова мазохурак бўлиб янги «нишон» излаб кетди. Ли, Хегай ва Ханлар эса унинг қайтишини ҳам пойлаб ўтирмай, Хан Владимир берган «сигнал» ҳусусида маслахатлашди. Хан уларга Н. Сичев деган киши эрталаб уйдан 6000 АҚШ доллари билан чиқиб ҳақида хабар

берган эди. Улар ана шу суммани қўлга киритишмоқчи бўлишди. Ханга эса бу «сигнал»ни учун ўлжанинг 20 фоизи миқдорда муҳофот берадиган бўлишди.

Дастлаб Григорий Цой, Альберт Ким ва Василий Ханлар «нишон»нинг уйини бориб қўриб келишди. Кейин эса талончиларнинг режасини тузишди. Унга кўра эрта тонгда Сичевнинг уйдан чиқиб олишлари, у лифтанг тушиши билан Григорий:

— 6-хаватда қўриқлар ашайди-ми? — деб сўраши даркор эди.

Сичев унга жавоб берганда деб ўйрилганида Альберт қўлидаги газ қўчқич билан унинг бошига уриб ўлди-

Водник мавзесида олиб бориб қўйсангиз. Чой пулингизни берамиз, — дейишди мулоимлик билан.

— Майли, ўтирақолинглар, йитгилар.

Учовлон салобат билан эшикни очиб, вифор билан ўтириб олишди. Машина дарёда сузаяётган балиқдек текис ҳаракат қилар, ҳайдовчининг нигоҳи эса йўловчиларга эмас, йўлга қаратилган. У машина радиосидан эшитилаётган ёқимли қўшиқдан за-вқлиб маст бўлиб ширин хаёлар оғушида кетяпти. Ногоҳ бошига ов милтигининг учи тегиб турганини кўриб, тўсатдан бошига тара-ша тушгандек бир сапчиб тушди:

— Жонингдан умидинг бўлса, машинани тўхтат!

Хайдовчи қаршилик кўрсатиш бек-фойда эканлигини тушунди.

Ли рулга ўтирди. Хайдовчини ҳам ташлаб кетишмади. Ортдаги ўрин-дикда ўтирганлар уни ўрталарига олишди.

Машина ДАН постларидан ҳам беҳавфу бехатар ўтиб кетаверди. Уни ҳеч ким тўхтатмади. Сабаби рулда «милиция ходими» ўтирган эди-да!

«Мерседес-Бенц» тўппа-тўғри Куйичирқик туманига етиб борди. Эртасига «иномарка»ли «бойвача»лар милиция формасини кийиб олиб «Калашников», ов милтиги ва гранаталар билан қуролланиб йўлга чиқибди. Тўғри соат 2 ларда Улугбек кўчасидаги 1-уйда яшовчи миллатдошлари А. Лимга рубару келишди-да қуролларни унга тўғрилаб тури-

— Агар тирик қолай десанг пул ва тиллаларингни олиб чиқиб ўз қўлинг билан бизга топшир, — деб ультиматум қўйишди.

Лимга босқинчиларнинг шартини бажармаслиқдан ўзга чора йўқ эди. Лекин бунга улгурмади. Сабаби босқинчиларнинг қаршисида пайдо бўлган милиция ходимлари уларга:

— Қўлингизни кўтар, — деб турган эдилар-да!

Шундай қилиб уч босқинчи қўлга олинди. Тергов чоғида улар биз оқорида баён қилганларимиздан ташқари яна бир қанча талончиларни қилар билан, қанча ва қаерларда содир этганиларини айтиб беришга мажбур бўлишди.

Бўлиб ўтган очик сўд уюшган, нико қийган бу қўрқинчи ёвуз гуруҳининг никобини очиб, башараларини эл-юртга ошкор қилди. Тошкент шаҳар судининг судьяси Тоҳир Назаров бошчилигидаги ҳайъат аъзолари банд бошлиги Александр Лимга 20 йилга (дастлабки 5 йил қамок), Игорь Хегайни ҳам 20 йилга (дастлабки уч йил қамок), Васил Пилипенкони 18 йилга, Бауржон Мажидовни 16 йилга, Рустам Каримов, Владимир Ханини 15 йилга, Радик Искандаров, Григорий Цой, Альберт Кимни ўн йилга, Владимир Кимни эса 7 йилга озодликдан маҳрум этди. Уларнинг ҳаммаси ҳам (Владимир Кимдан ташқари) жазоларни қатъий режимидаги колонияларда ўтайдиган бўлишди. Қўлимиш — қидирмиш, деганлари шу-да!

Мурод КАЛОНХОН.

Мен кимман? Қандай одамман?

ЛИБОСИНГИЗГА ҚАРАБ ЎЗИНГИЗНИ АЙТАМАН

Сиз мода бўйича қийинини ёқтирасизми? Ёки янги қийимни харид қилишдан воз кечасизми? Қандай қийинингиз ўзингиз ҳақингизда анчагина маълумотлар бериши мумкин. Қуйидаги тестимиз саволлари қолган гаплардан сизни хабардор қилади.

Берилаган саволларга ўзингиз маъқул топган жавобни танланг.

1. Ўз қийимингиз (қийинингиз) ҳақида қандай фикрдасиз?
(а) «Нима қийимингиз мен учун аҳамияти йўқ».
- (б) «Менинг қийимларим — турли буюмларнинг бетартиб аралашмасидан иборат».
- (в) «Мода бўйича қийиниш мен учун муҳим аҳамиятга эга».
2. Қандайдир байрам, улуг айём яқинлашар экан — сиз:
(а) Қандай бўлмасин янги бирон буюм харид қиласизми?
(б) Ўйда боридан бирон нарсани қийинчилик билан танлайсизми?
(в) Қайфиятингизга қараб қийинасизми?
3. Ўзингиз сезмаган ҳолда тўрт килограммга семирғиб қолдингиз дейлик. Сиз:
(а) Янги бирон қийим сотиб оласизми?
(б) Топ қилиб қолса ҳам — бордини қиясизми?
- (в) Озишга ҳаракат қиласизми?
4. Бирон-бир қийим харид қилиш учун муайян бир миқдор маблагни тўлаб қўйиб, мўлжал-дагидан анча кўп қийим қилиб юбордингиз — ҳозир ҳаёлингизда икким бермайдиган бирон нарсани сотиб олингиз. Шунда сиз:
(а) Қамомадингизни қандайдир қоллаш мақсадида бирон нарсанингизни сотишга ҳаракат қиласизми?
(б) Қийим-кечадаги етишмовчиликларни тўлдирish заруратини кечиктиришга бирон сабабни ўйлаб топасизми?
(в) Ортиқча қийимларингизни «унутиб» қўй қоласизми?
5. Ўзингизнинг «харид қилиш» қобилиятингизни қандай баҳолаган бўлардингиз?
(а) Сиз ҳақиқията мавсум охирида нархи арзонлаштирилган-у ҳали моддан қолмаган қийимни қидирасиз.
(б) Ўзингизга ёққан ҳамма нарсани харид қиласиз.
(в) Қийим танлашга жуда жиддий ўйлаб қилишасиз.
6. Яқка буюртма асосида тикилган қийимга қандай қарайсиз?
(а) Агар имкониятингиз йўл қўйса — жавонингизни фақат шундай қийимлар билан тўлдирган бўлардингиз.
(б) Агар шундай қийимни бир неча йил мобайнида қийиб юриш мумкин бўлган тақдирдагина сиз бундай сарф-харажатга борардингиз.
(в) Бундангиз қийимлар сизни мулқлаб қўқитириб қўймас.
7. Кечки тадбирга келар экансиз, у сиз мўлжаллагандан анча расмийроқ эканига ишонч ҳосил қилдингиз. Шунда сиз:
(а) Сиз ўзингизни ноўрин сезиб, бу ердан эртароқ кетишга ҳаракат қиласиз.
(б) Қандай қийимингизни унутиб, кечани вақтичилик билан ўтказасиз.
(в) Кеч руҳига бопроқ бирон қийим топиб қийиб келиш учун уйингизга югурасиз.
8. Сизнинг қадди-қоматингиз «андозадагидек» эмас. Бу йилги мода, минг афсуски, сизнинг бачча қамчиликларингизни кўз-қўз қилган даражада. Демак, сиз:
(а) Бундай мода бўйича қийинишдан воз кечасизми?
(б) Ўзингизнинг қадди-қоматингизга мос келадиган модда билан бирон қийимни топишга уринасизми?
(в) Қадди-бастингиз мавжуд андозаларга мос келмаслигини унутиб, амалдаги модага мос қийим сотиб оласизми?
9. Хар икки жинс учун бир хил мода бўйича қийиниш тенденцияси Сизнингча:
(а) Сизга ёқмайди — зеро, сизнинг фикрингизга кўра, эркаклар — эркакчасига, аёллар — аёллардек қийинишлари керак.
(б) Бу жамиятда эркаклар билан аёллар ролининг ўзгариши оқибати бўлиб — фақат фойдалидир.
(в) Қундалик қийиниш учун жуда боп. Лекин расмий тадбирларга тўғри келмайди.
10. Қийим танлашда сизнинг эътиборингизни қуйидаги ҳолатлар тортди:
(а) Қийим фасони.
(б) Қайси газламадан тикилгани.
(в) Ерқин ранглари.
11. Қуйида келтирилганлардан қай бири сизнинг қийинишга бўлган муносабатингизга кўпроқ мос келади?
(а) Бирдан-бир қийимингизни кетма-кет уч қийишга ҳеч қандай қаршилигингиз йўқ.
(б) Муҳими — қийимингиз вақтга мос бўлса — бўлгани.
- (в) Қийим жуда қўлай бўлиши керак, унинг ташқи қўриқларини эса — аҳамияти йўқ.
12. Жапониядаги қийимлар қуйида санаб ўтилганлардан кўпроқ қай бирига мос келади?
(а) Сипо тикилган тунги қўйлақ, яхши туфли, битта яхши қўйлақ.
(б) Енгил илақ шарф, костюм учун қўйлаб тўтма-тақинчоқлар.
(в) қоматингизга ёпишиб турадиган қўйлақ, шарф, блузка, тор жинси, тумшуги очик пошаси ўткир туфли.
- Тўланган балларни ҳисоблаймиз:
(а), (б) ва (в) лар сонини ҳисоблаб чиқинг ҳақиқията сизнинг ҳақингизда нима-ларни ҳисоб қилишнинг қуйида берилган таҳлил асосида аниқланг.
- (а) **қўпчиликини ташкил этганда:** Халол, фидойи ва ўзига қаттиқ ишонган одам сифатида сиз дўстларингиз энг яхши турига мансубсиз ва энг оғир дақиқаларда одамлар ёрдам сураб айнан сизга мурожаат этишади. Сиз, шунингдек, ўзига катта бино қўйиб билан бир майда одамман, деб ўзингизни ишонтиришга бўлган интилиш асосида икки хил қўриқингизга эга бўлган мўмин-қобил ҳаёлараст бўлишингиз ҳам мумкин.
- (б) **қўпчиликини ташкил этганда:** Сизда қандайдир салобатчилик бор. Сиз очик ва жуда самимий қўриқсиз, лекин қалбингиз тубида сиз ҳам анчагина нозик-ноқиссиз. Эҳтимол, сиз жиддийликдан қўрқарсиз ва бунга яшириш учун ўзингизни пана-парди қилиб қўриқтиришга уринаётгандирсиз. Бироқ енгил туртиш қўриқ зарбага айлansa — сиз бу далилни тан оласиз.
- (в) **қўпчиликини ташкил этганда:** Сиз ўзингиз кимсизу қаёққа қатаётганингизни билмай-сиз. Бироқ, ўзингиз ҳақингизда бошқалар олдида уйғотаётган тасаввурлар бошқа бировлар ҳам бунчи билмаслигига олиб келади. Қаердадир — қабиланингизни қайрида сиз тортинчоқ ва ҳимосиз одамсиз. Лекин бунинг асосини кўрсатишга уриниб келасиз. Сизни энг қўп бевотари қиладиган нарсаси — бу Сизнинг ҳақиқатда қандайдир қўриқингизни бировлар пайқаб қолдириш. Шунинг учун ҳам сиз ўзингизнинг ҳақиқий қўриқингизни қийимлар ичига яширишга ҳаракат қиласиз.

Муҳтабар АХМЕДОВА тайёрлаган.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАРИ

ЎРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР!

Ер ости қувурларидан ёки қудуқларидан, уйларнинг ертўлларида, йўлакларда газ хидини сезсангиз қуйидаги эҳтиёт чораларини кўринг:

— газ хиди сезилаётган жойларда кечиб, олов ёқиб қатъиян ман эти-

лади;

— электр асбобларини ёқиб, ўчириш ҳам мумкин эмас;

— газ йиғилган муҳитни шамоллатиш чораларини кўринг.

Зудлик билан Ер ости газ қувурлари хизматига: 48-56-26, 48-55-29га ёки Марказий АДХга: «04», 53-56-19, 55-44-27, 55-44-29 телефонларга қўнғироқ қилинг.

УНУТМАНГ! Ер ости қувуридан сизиб чиққан газ катта фалокатларга олиб келади. Тўпроқ орасидан сизиб чиққан газ ертўллалар ва газ қудуқ-ларидан йиғилиши мумкин. Табиий газ эса портлаш ҳусусиятига эга.

Газнинг сизиб чиқиб келиши ўз вақтида аниқлаб, бартараф этиш — сиз-нинг ҳаёфсизлигингизга гаровидир.

Шуни маълум қилганимизки, газ қудуқларида баъзида «Ботқоқ газ — ме-тан» гази йиғилиб қолади. Бу ҳам ёнғиндан хавфли газ ва одам организм-мига бўғувчи таъсир қилади.

Бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида:

— бегона кишиларнинг газ қудуқларига тушишлари,

— болаларнинг газ қудуқлари атрофида ва газ қудуқлари ичига тушиб ўйнашлари,

— газ қудуқлари ва унинг атрофида олов ёқишлари

КАТЪИЯН МАН ЭТИЛАДИ!

ТАБИЙ ГАЗДАН ИССИҚХОНЛАРНИ ИСТИШ УЧУН ФОЙДАЛНИШИ ҚАТЪИЯН МАН ҚИЛИНАДИ. ЎЗБОШИМЧИЛИК БИЛАН ГАЗДАН ФОЙДАЛАНГАН МИЖОЗЛАРДАН ЖАРИ-ма ундирилиб, қонунга асосан жавобгарликка тортилади.

Ёқилган газ ҳақини ҳар ойнинг ўзини кўнганга тўлаш шарт. Ёқилган газ ҳақини ўз вақтида тўламаган мижозлардан ҳар бир ўтган кун учун 0,1 фоиз устам (пеня) ундирилади ва оғохлантирмасдан тумангаз ходимлари томонидан газ тармоғидан узиб қўйилади.

«Тошгаз» бошқармаси.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Сизнинг режиссёрларингиз, ҳусусий эълонлар ва ҳусусий асосда бўлиб қилини, шунингдек таъ-лими, танлаш қўлини, тўлар, юбейлар муноса-бат билан қўлловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида еритади. Эълонлар ширин ва қўлидан тўларни ҳар кун соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 133-28-95. Факс: (3712) 133-29-09.

МАЪБУУТЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-ҚАВАТ, 204-ХОНА.

Тошкент шаҳар, Чилонзор туманидаги Н. К. Крупская номи Тошкент мактабгача тарбия педагогика билим юрти томонидан Муборак Адил-ловна Қосимова номига берилган № 458971 рақамли диплом йўқолишига сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ҳамза тумани ҳокимлиги туман ҳокимининг ёрдамчиси Ф.Б. Қаримовга оидлар. Мухридон ва НАЗАРОВНИНГ вафот этганини муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Мурод КАЛОНХОН.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги, шаҳар хотин-қизлар кўмитаси Миробод тумани ҳоки-ми ўринбосари, туман хотин-қизлар кўми-таси раиси Мохира Раҳимбердиевага она-си

САПУРА ҳожи аянинг вафот этганини муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Миробод тумани ҳокимлиги туман ҳоки-ми ўринбосари, туман хотин-қизлар кўми-таси раиси М. Р. Раҳимбердиева ва унинг оила аъзоларига волидан муҳтарамлари

САПУРА ҳожи аянинг вафот этганини муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Ўқитувчи» нашриёти жамоаси транспорт ва капитал қурилиш бўлими ходими

Абдулла НАЗАРОВНИНГ бевақ вафоти муносабати билан марҳум-нинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир
Акмал АҚРОМОВ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар:
133-28-95, 132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума
қўлини чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 209

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади.
Қўроғ бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари
бўйича турар жойлардаги почта
бўлимларига ёки «Тошкент почтамати»га
— 133-74-05 телефонига мурожаат
қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10.

«Шарқ» нашриёт-матбаа
концерни босмахонаси.
Қорхона ман